

NORGES HØYESTERETT

Den 19. februar 2004 avsa Høyesterett kjennelse i

HR-2004-00352-A, (sak nr. 2003/1619), straffesak, anke,

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Harald Strand)

mot

A (advokat Berit Reiss-Andersen)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Stang Lund**: Saken gjelder lagmannsrettens forståelse av kravet til forsett i forhold til straffeloven § 127 første ledd første straffalternativ.
- (2) A, født 00.00.1958, ble satt under tiltale for overtredelse av straffeloven § 127 første ledd første straffalternativ. Grunnlaget var at han tirsdag 5. februar 2002 på X sosial- og barnevernsenter tildelte sosial- og barnevernsjefen et slag på venstre kinn mens hun informerte ham om saksbehandlingen i forhold til sosiale ytelser. Oslo tingrett avsa 11. desember 2002 dom med slik domsslutning:
 - "1. A, født 00.00.58, dømmes for forbrytelse mot straffeloven § 127, 1. ledd, 1. straffalternativ til straff av fengsel i 21 –tjueen– dager.
 2. A, født 00.00.58, ilegges saksomkostninger med kroner 2.000 –totusen–."
- (3) A anket dommen til Borgarting lagmannsrett. Anken gjaldt bevisbedømmelsen, lovanvendelsen under skyldspørsmålet og straffutmålingen. Lagmannsretten avsa 5. november 2003 dom med slik domsslutning:

"A, født 00.00.1958, dømmes for overtredelse av straffeloven § 326 første ledd nr 2 til en straff av fengsel i 14 – fjorten – dager. Fullbyrdelsen av straffen utstår med en prøvetid på 2 – to – år."

- (4) Saksforholdet og domfeltes personlige forhold framgår av tingrettens og lagmannsrettens dommer.
- (5) Påtalemyndigheten har anket over lagmannsrettens lovanvendelse. Det anføres at lagmannsretten har feiltolket begrepet "hindre" en tjenestehandling når den frifant for overtredelse av straffeloven § 127 første ledd. Ved å slå hindret tiltalte sosialsjefen i å fullføre den orientering hun skal gi om behandlingen av hans sak og om sosialvakten, og det utelukker ikke domfellelse at tiltaltes forsett var å legemskrenke tjenestemannen.
- (6) Jeg er kommet til at anken må tas til følge.
- (7) Tiltalte er en 45 år gammel i Norge ustraffet flyktning fra Iran. Han har vært torturert i Iran og får valium for psykiske problemer.
- (8) Foranledningen til det forhold tiltalen gjelder, var at A om ettermiddagen 4. februar 2002 møtte opp noe over klokken 1500 på X sosial- og barnevernsenter med en søknad om stønad til medisiner, røyk og reisepenger. Da senteret stengte klokken 1530, ble han bedt om å ta kontakt med saksbehandler i treffetiden mellom kl. 11 og 12 neste dag. Han møtte først om lag klokken 1500 dagen etter og spurte i ekspedisjonen om det lå penger klar til ham. A opptrådte aggressivt da han fikk vite at ingen penger lå klar. Lagmannsretten fortsatte:
- "Ettersom de ansatte på X sosialsenter også tidligere hadde opplevd tiltalte som aggressiv og ubehagelig, ble sosial- og barnevernsjef B umiddelbart kontaktet, slik rutinen var dersom det oppstod ubehagelige situasjoner i ekspedisjonen. Hun kom ut og gikk bort til luken, hvor tiltalte stod fremoverlent og med albuene inne i selve ekspedisjonsluken. B forklarte tiltalte at han ikke kunne få penger til medisiner ettersom han ikke hadde innlevert resepten i original, og at dette var et absolutt vilkår for at sosialtjenesten kunne organisere utlevering av medisiner til ham. Hun var i ferd med å orientere ham om mulighetene for å kontakte sosialvakten dersom det forelå en akutt situasjon, da tiltalte brått og uten forvarsel strakte hånden inn gjennom ekspedisjonsluken og gav henne en ørefik.**
- B trakk seg da raskt tilbake fra luken, og tiltalte forlot skranken og grep en stol som stod inne i lokalet. B fikk raskt lukket ekspedisjonsluken, og det endte med at tiltalte satte stolen fra seg. Han gikk først rastløst rundt i rommet, men satte seg til slutt ned. Da han hadde roet seg noe, ble han bedt om å forlate lokalet, ettersom senteret skulle stenge. Han nektet å forlate senteret, og politiet ble til slutt tilkalt, og tiltalte ble fjernet."**
- (9) Jeg bemerker at straffeloven § 127 første ledd rammer den som ved vold søker å påvirke eller hindre en offentlig tjenestemann ved utføring av en tjenestehandling. De ansatte ved senteret for sosial- og barnevern er utvilsomt offentlige tjenestemenn, jf. Rt. 1988 side 1092. Lagmannsretten la til grunn at sosialsjefen hadde veiledet A om behandlingen av hans sak og var i ferd med å orientere om sosialvakten. Tildelingen av en ørefik under orienteringen hindret sosialsjefen i utførelsen av hennes tjenesteplikter. Ut fra lagmannsrettens beskrivelse av hendelsesforløpet foreligger de objektive vilkår for straff etter § 127 første ledd.
- (10) Lagmannsretten kom imidlertid til at de subjektive vilkår for straff etter § 127 første ledd ikke var oppfylt. Om dette uttales:

"Lagmannsretten finner etter dette at tiltalte med forsett tildelte sosialsjefen en ørefik mens hun var i ferd med å orientere ham om behandlingen av hans sak.

Lagmannsretten kan derimot ikke finne det bevist at dette fra tiltaltes side var ment som et forsøk på å oppnå utbetaling av støtte fra sosialsenteret, eller for å hindre B i å utføre sine plikter som sosialsjef. Han hadde på det tidspunkt allerede blitt meddelt at han ikke ville motta penger eller medisiner den dagen. Selv om sosialsjefen fortsatt må sies å utføre en tjenestehandling så lenge hun var i kontakt med tiltalte, har lagmannsretten ikke funnet det godtgjort at tiltalte har utvist forsett med hensyn til å hindre sosialsjefen i sin tjenestehandling eller å oppnå et annet resultat av saksbehandlingen. Slaget fremstår for lagmannsretten som en reaksjon i sinne over ikke å oppnå utbetalingen. Dette er en legemskrenkelse, men det kan ikke sies å være en overtredelse av straffeloven § 127, som tiltalebeslutningen gjelder."

- (11) Skyldkravet etter § 127 er forsett. Lagmannsretten har ikke funnet det godtgjort at det foreligger forsett med hensyn til det forhold at domfelte hindret sosialsjefen i en tjenestehandling. Det er imidlertid ikke gjort nærmere rede for hvilke sider ved gjerningsinnholdet i § 127 første ledd lagmannsretten har kommet til at tiltalte ikke var seg bevisst da han slo. Dersom lagmannsretten har ment at domfelte ikke var klar over at sosialsjefen var en offentlig tjenestemann som var i ferd med å utføre en tjenestehandling, er det mye som taler for at dette skulle vært bedømt som en rettsvillfarelse, som ikke utelukker forsett. Hvis retten derimot har ment at domfelte til tross for slik kunnskap ikke har vært seg bevisst at han hindret sosialsjefen i utførelsen av tjenestehandlingen, er dette så vidt vanskelig å forstå at det i det minste måtte kreve en nærmere begrunnelse. Jeg viser til avgjørelsene i Rt. 1986 side 393 og Rt. 1987 side 844, som viser at forsettet i en slik situasjon normalt må anses for å omfatte vilkårene for straffbarhet i § 127 selv om volden er en følge av aggresjon eller en impulshandling.
- (12) Jeg finner etter dette at lagmannsretten har forstått kravet til forsett på uriktig måte og stemmer for denne

K J E N N E L S E :

Lagmannsrettens dom med hovedforhandling oppheves.

- (13) Dommer **Rieber-Mohn:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (14) Dommer **Støle:** Likeså.
- (15) Dommer **Stabel:** Likeså.
- (16) Dommer **Aasland:** Likeså.
- (17) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

K J E N N E L S E :

Lagmannsrettens dom med hovedforhandling oppheves.